

Miroslava Lukić Krstanović¹
Etnografski institut SANU

JUGOSLOVENSTVO – OTVORENO DELO (SA)ZNAJJA

(Jovana Karaulić, *Kulturalne izvedbe jugoslovenstva*,
Beograd: Fakultet dramskih umetnosti, Institut za
pozorište, film, radio i televiziju, Clio, 2023)

316.75(497.1)“1920/1990“(049.32)
323.1(=163.3/.6)
(497.1)“1920/1990“(049.32)
COBISS.SR-ID 148037897

Jugoslovenski period opstaje kroz akumulirana (sa)znanja pogodna za dijalog i komunikaciju. Danas iščitavanje prošlosti predstavlja napetu dramsku scenu u kojoj se konfrontiraju podobni narativi dominantnih manipulatora i razgranati spektar percepcija/tumačenja oslobođenih evokativnog diktata. S jedne strane, na mnogim hermetičnim poligonima etno/nacio centrizama sada razdeljenih balkanskih prostora, uz jake uplive autokratija, nasilja i ksenofobija, svaka pomisao na pređašnje prefikse jugo- postaje brisani prostor. S druge strane, jugoslovenstvo se opire zaboravu zahvaljujući sećanjima, istraživanjima, dijalozima, kritikama, stvarajući dijapazon inspiracija i interakcija. Važno je da tumačenja i estetizacije jugoslovenstva predstavljaju zanimljiv komunikacijski promet: knjige, izložbe, filmovi, performansi, predavanja, programi – u vidu ne prolaznosti već sučeljavanja, ne kao protok nego kao tok. Iz tog ugla baviti se jugoslovenstvom u postjugoslovenskom periodu uključuje međugeneracijski „plebiscit“ i reciprocitet prošlih i sadašnjih aktera ka razumevanju ili pokretanju mnogih upitanosti i dilema. Kako vidim(o), kako se vidimo, kako nas vide? Jovana Karaulić – autorki studije rođenoj, kako piše, u vreme rasparčavanja Jugoslavije, kao jedan od poslednjih izdanaka pionirske epopeje, te u vreme stvaranja zbunjujućih sećanja i upitanosti bez odgovora – bili su to početni motivi da se upusti u poduhvat proučavanja kulturalnih izvedbi jugoslovenstva. Producentstvo² i znanje Jovanu je vodilo u pravcu otvaranja dotad neistraženog područja javnih politika i scena u XX veku, pružajući joj podstrek da konceptualno osmisli i istraživački konkretizuje odnos između političkih formacija i kulturnih formi. Javne politike,

1 mimaluk1@gmail.com; ORCID iD 0009-0004-5570-1143

2 Jovana Karaulić, autorka ove studije, radila je na poziciji producenta, izvršnog producenta i organizatora događaja pored ostalih: Univerzijada 2009, otvaranje Evropskog prvenstva u košarci 2005, EXPO paviljona 2009, Dana EU baštine i dr.

organizacije i upravljanje kulturalnim izvedbama, političkim scenama u periodima Kraljevine Jugoslavije i socijalističke Jugoslavije uspostavili su istorijski kôd i komparativni diskurs, da bi se dekodirala jugoslovenska ideja kroz put raslojavanja i transformacija. Za istraživačkog insajdera jugoslovenski period jeste smeo istraživački poduhvat kao društvena drama iskustva, dešifrovanja, traganja, analize i prezentacije. Proučavanje grandioznih sceničnih jugoslovenstava predstavlja složen istraživački proces: uvid u svedočanstva brojnih marginalizovanih, zaboravljenih, istaknutih protagonista događaja, evokatora prošlih svakodnevnica – producenti, učesnici, politički aktivisti i ostali savremenici; otvaranje uskladištenih dokumenata, protokola (Muzej Jugoslavije), državnih fondova (Arhiv grada Beograda, Arhiv Jugoslavije, Arhiv Srbije, Arhiv jugoslovenske kinoteke i dr.) i privatnih arhiva; iščitavanje istorijskih, antropoloških, socioloških studija; uranjanje u periodiku i filmske zapise kao pokazne laboratorije pokretnih slika i reči. Sve to zajedno stvorilo je sistematičan okvir za potrebu analize. Znalački izbor i sredenost poglavlja s brižljivim izborom fotografija uobličava studiju pogodnu za produbljivanje i doživljavanje teksta kao kulturnog čina. Na primer, na koricama knjige je ilustracija iz projekta Vesne Pavlović „Fabrics of Socialism“, što se uklapa u koncept studije. Skrećem pažnju na to koliko je važno da multiperspektive stalno pokreću interesovanje za jugoslovensku prošlost.

Megalomanske i hipertrofirane svečanosti često su ostajale fragmentirane i izolovane izvan produbljivanja mehanizama proizvodnje događaja kao produžene ruke javnih politika pod okriljem tadašnjih država. U studiji tumačenje fenomena drži se teorijsko-metodoloških markera, te se prvo ulazi u zonu istorijskog čitanja politika jugoslovenstva, konkretnije razvojnog puta jugoslovenske ideje. Put približavanja i konačno jugoslovenskog ujedinjenja nije bio politički sinhronizovan, te je upadao u sopstvene protivrečnosti između unitarizama, centralizama, elitizama ili konceptata narodnih jedinstava kao ideal-tipskih modela. Međutim, sigurno se uočava da su te političke strategije proizlazile iz primene moći koja se analitički prati kao dinamika odnosa između političkih aktera i različitih preferencija (30). Autorka se oslanja na relevantna istorijska tumačenja (Dimić, Jović, Petranović, Stojanović, Čalić), koja u knjizi služe da bi se dobila istorijska punoća neophodna za uvod u javne politike. Za razumevanje instrumenata delovanja javnih politika u oblikovanju velikih događaja, razmatraju se u posebnom poglavlju eksplicitne i implicitne politike kao regulatori kulturnog i društvenog lica jugoslovenstva. Na taj način se jugoslovenska ideja, paradigma, model razjašnjava kroz različite sisteme delovanja uspostavljanjem funkcionalnog okvira. Od stvaranja Kraljevine SHS, potom Kraljevine Jugoslavije s pretenzijom integralnog

jugoslovenstva, pa do socijalističkog federalnog sistema paradigme naroda i narodnosti odvijalo se (re)konstituisanje, kako navodi autorka, kao višenacionalne države u stalnoj napetosti s nadnacionalnim identitetom. Proklamovano, promovisano i izvedeno jugoslovenstvo ispoljavalo se kroz modele eksplicitnih i implicitnih kulturnih politika (Dragičević Šešić), koje postaju važno sredstvo i utiču na kreiranje različitih akcija i aktivnosti. Eksplicitnost kulturne politike kroz namerne intervencije države mogle su da se prepoznaju kroz institucionalno ponašanje ljudi, dok je implicitna osnova kulture sadržana u vrednostima, (ne)namernim delovanjima i privlačnostima, gde su posebnu ulogu imali razni umetnički sadržaji.

Kako je u teorijskom smislu ključna reč izvedba, Jovana Karaulić, oslanjajući se na pojmovni okvir tumačenja (Fišer-Lihte, Medenica, Singer, Đorđević), raščlanjava pojam kao društveni događaj, kroz inscenacijske strategije, političke socijalizacije, prenošenje poruka i reprezentacija ideologija koje akcentiraju moći, vladavine i kultove. Izvedbe se u daljem radu suočavaju s dva fenomena, a to je scena i masovnost. Bio je to logičan put da se izdvoje studije slučaja, odnosno one koje su najupečatljivije ostale zabeležene u XX veku i postale deo istorijskog servisa. Prve primere studija slučaja autorka vezuje za osobenosti ideologija i kultove vladara. Redosled i dinamika kompozicionog sleda ulazi u zonu detaljnog opisa svadbe kralja Aleksandra i princeze Marije 1922. godine, kao ceremonije s glorifikovanom simbolikom državnosti, proklamovanog jugoslovenstva i igrokaz. Kako se navodi, ovaj događaj je imao višestruki značaj – pogodan za međunarodnu reputaciju, i svojim jugoslovenskim karakterom učvršćivao je jedinstvo zajednica naroda Jugoslavije. Uvid u masovne ceremonije nastavlja se drugim primerom – sahrane Josipa Broza Tita, 1980. godine, kada je istaknuta politička moć sistema odnosno kulta u sadejstvu sa simbolikom jedinstva jugoslovenske zajednice. Pogrebna povorka, medijska montaža, milionski publikum i počasni protagonisti izvedbi, na osnovu opisa i ilustracija otvorili su semantička polja vredna za razumevanje mehanizama kojima se upravlja. Čitanjem do najsitnijih detalja opisa planiranog programa, moguće je konačno zaokružiti saznanje ili shvaćanje kako se i zašto nešto organizovalo postajući *grande* narativ.

Masovne kulturalne izvedbe svoj vrhunac u XX veku iskazuju u formi sletova kao kulminacije produbljivanja upravljačkih politika. Kumulativan fond činjenica postaje sada vodič kroz složene mreže i strukture funkcija i značenja vezanih za sokolske sletove i sletove pod nazivom Dan mladosti. Jer sletova ne bi bilo da nisu proizvedeni, a njihovo oblikovanje je rezultat kontrolisane manufakture i društveno-političkog nadzora. To je put da se ovakvi događaji

kontekstualizuju u konkretnim društveno-političkim okolnostima. Istorijski izvori su uspostavili eksplorativno metodološki koncept studija slučaja i komparativni diskurs praćenja fenomena sletova/događaja, dobijajući određene koordinate analitičkog praćenja: najveći Sokolski slet u Beogradu Kraljevine Jugoslavije 1930, prvi posleratni slet socijalizma pod nazivom Dan mladosti 1957. i slet 1988. Upravo tu započinje analitička priča o delu eksplicitnih i implicitnih politika instrumentalizacije jugoslovenstva, koje će svoje hipertrofirano izdanje naći u megalomanskim svečanostima. Spona ideologija, država, kulturna politika i događaj postaju nezaobilazne društvene i istorijske okolnosti, te se Jovana Karaulić koncentriše na političke formacije, kulturne forme i sportska načela u sprovođenju podobnih ciljeva. U prvoj polovini dvadesetog veka, za vreme Kraljevine Jugoslavije, masovni događaji proizlaze iz formiranih sokolskih društava, koja od privatnih inicijativa postaju strateška okosnica države u sprovođenju integralne politike jugoslovenstva. U socijalizmu javne politike svoje implicitne i eksplicitne strategije grade na konstruktivnom Socijalističkom savezu radnog naroda Jugoslavije, krovne organizacije svih pratećih komisija (omladina, sport, sindikati i dr.) sa ideološko-obrazovnim smernicama udruživanja i sprovođenja modela samoupravljanja.

Tekst dobija svoj zamah u precizno analitičkom prohodavanju kroz svet sletova, a to znači da se uspostavljaju narativna iskustva, za jedne kao evokativna (o)sećanja, a za druge kao epistemološki izazovi. Autorka ceo fenomen seli u upravljački mizanscen, u kome se na dramski (ponekad i dramatičan način) stvaraju organizaciono-produkcijski mehanizmi kroz uloge – a to su ljudi koji odlučuju, koji se raspoređuju, diktiraju, biraju, kreiraju, proklamuju. Taj živi organizam prati se kroz vizuru brižljivo odabrane faktografije koja prati tekst. Čitalac/čitateljka se suočava sa složenim birokratsko-političkim mehanizmima koji predstavljaju mikrodržavotvornost „dobrovoljne obaveznosti“ kroz razne vidove socijalizacija i edukacija u pravcu učvršćivanja ideal-tipskog modela zajedništva. U detaljnom opisu najvećeg Svesokolskog sleta Kraljevine Jugoslavije 1930. otvaraju se svi nivoi i odnosi između normativnih instrumentalizacija (statuti, revizioni i uređivački odbori uprave, propagandne sekcije), raznovrsni vidovi interakcija (oblici ponašanja) reprezentativnog zajedništva, što se ispoljava kroz eksplicitne i implicitne politike „tvrde i meke moći“, radi održavanja jugoslovenskog nadnacionalnog identiteta. Ključni momenat ove studije započinje na stranicama kad format sleta (od sokolskih do Dana mladosti) ulazi u tranzicionu i prelomnu zonu *multi čas*, odnosno (pre)oblikovanja. Šta je preuzeto, šta je precrtano i kako je federativni model jugoslovenstva (naroda i narodnosti) uspostavio nov narativ kroz kulturne izvedbe – za autorku knjige je nov kontekstualni izazov

u praćenju transformacija i inovacija izvedbi. Taj prelaz ili prelom od 1930. preko 1957. i konačno 1988. objasnio je kulturalne reprezentante koji su crpli sve što se ogledalo u ideološkom izlogu. Tako je nošenje štafete povodom Titovog rođendana našlo svoje inspiracije u sokolskoj tradiciji, dok se naziv sokolski sletovi promenio u naziv Dan mladosti, odnosno Titov rođendan; krovna organizacija umesto sokolskog saveza postaje Socijalistički savez radnog naroda i dr. Sve što je označavalo prekid imalo je i svoje strateške konstante: hijerarhije, vlast, organizacioni centralizam i svetkovina pod pokroviteljstvom države. Izdvajajući posebne sletske datume, Jovana Karaulić ukazuje na komplikovanost događajnog dešavanja, imajući u vidu složene i sve više opasne društvene i političke okolnosti opstanka države Jugoslavije. Pokazuje se da poslednji sletovi imaju tenzičan karakter (na primer umetnički upliv slovenačkih umetnika u kreiranje štafete i njihova zabrana), a da sama svetkovina u zonama napetosti pronalazi sadržajni izlaz u estetizaciji i popularnoj kulturi kao pokriću harmonije i besprekorne slike zajedništva. Tekst se vizuelizuje kroz brojne sadržajne primere prepoznate u tada poznatim popularnim bendovima i zvezdama pop muzike, u baletskim koreografijama u aforizmima – parolama i kostimografskim trendovima.

Ispisana, zabeležena, prepričana svedočanstva pokazuju kako su sletovi nastajali, kako su se odvijali, šta su dobijali od države, a šta gubili, kako su se kretali u sudaranju i približavanju nadolazećih konflikata. Jugoslavije više nema, ali učitavanje diskursa kroz tokove (re)interpretacija spasava od nestanka, opstaje i usavršava se s novim viđenjima kroz aktuelne društvene kontekste. Stvarajući dalju viziju slučaja jugoslovenstva, Jovana Karaulić smatra da se s nadolazećim generacijama efemernost jugoslovenstva i njegovih javnih scena svodi na slike i poništavanje jugoslovenstva kao pozitivnog primera zajedništva oslanjajući se na pojedinačne etničke interese i posledice koje iz njih proizlaze. Jovana Karaulić zapaža da su za mlađe generacije kulturne izvedbe (sletovi) samo fragmenti, a da njihov stvarni značaj konstruisanja pojedinačnog i kolektivnog identiteta nije otišao dalje od same sletske slike. O tome će odlučivati ireverzibilni tok vremena u stvaranju artefakata i nasleđa.

Na poslednjim stranicama, pod naslovom „Zaključak“, započinje se nov put promišljanja o odnosu prošlosti i sadašnjosti kroz kulture/politike sećanja (Velikonja, Kuljić, Karaulić). Epilog postaje živa scena viđenja, uz ukazivanje na (re)interpretativna tumačenja jugoslovenstva sada i ovde. U taj proces uključeni su mnogi mehanizmi preispitivanja strategija narativnosti, stvaranja ideoloških obrazaca (da ili ne) sećanja, uticaja na odabir i utilitarnost, te sazajnu emancipaciju. Povezujući uvod i epilog knjige, Jovana Karaulić

stvara otvoreno delo praćenja prošlosti i sadašnjosti – onoga što je moglo da se prepozna o jugoslovenskim svakodnevicama događaja i konstrukata jugoslovenstva kao procesa kulturnih sučeljavanja. Ovo je studija ne grandiozne rekonstrukcije već temeljne analize neophodne za svako dalje proučavanje jugoslovenstva i kulturalnih izvedbi.

Зборник радова Факултета драмских уметности

Упутства ауторима

1. Наслов часописа: Зборник радова Факултета драмских уметности
2. Зборник радова Факултета драмских уметности је периодична публикација која излази два пута годишње. Радови за први годишњи број се примају до 1. априла, а за други до 1. септембра текуће године. Предајом рада за публикавање у Зборнику ФДУ, аутори дају сагласност за његово објављивање и у штампаном и у дигиталном односно електронском облику.
3. У Зборнику радова Факултета драмских уметности објављују се радови из области драмских уметности, медија и културе. Објављују се научни чланци из категорија: оригинални научни рад, прегледни рад, претходно саопштење и научна критика или полемика, али и радови који се баве уметничком праксом, експериментом и уметничком педагогијом.
4. По правилу часопис објављује радове на српском, али је отворен и за текстове на страним језицима. Радове на српском језику, штампају се ћириличним или латиничним писмом у зависности од избора аутора.
5. Сви радови се рецензирају од стране два анонимна рецензента, по једнаким критеријумима и условима.
6. Обим и фонт: Рад би требало да буде припремљен у Microsoft Word верзији; фонт: Times New Roman (12 т); размак 1,5 редова, обим до 30.000 карактера без размака (Characters no Space). Величина слова у фуснотама 10 т.

7. Наслов рада, поднаслови и подаци о аутору: Наслов рада, не дужи од 10 речи; болдован, великим словима (caps lock), величине 16 т. Испод наслова стоји име аутора са афилијацијом, без титуле и са првом фуснотом у којој се наводи електронска адреса аутора. Поднасловe мануелно нумерисати, лево поравнати и болдовати. Поднасловe другог реда лево поравнати и подвући. Фусноте се дају у дну странице на којој је референца на коју се односе.

8. Рад мора да садржи апстракт на језику рада (до 200 речи / 250 за радове на енглеском), кључне речи на језику рада (до 5 речи), апстракт на енглеском језику (до 250 речи) и кључне речи на енглеском. За радове на страном језику, апстракт на крају рада треба да буде на српском. Апстракти не садрже референце. Апстракт на крају рада треба да представља превод на енглески (или српски, ако је на другом језику) текста апстракта који се даје на почетку рада, без скраћивања или проширивања садржаја.

9. Референце и цитати. Приликом цитирања, у загради се наводи презиме аутора, година издања, две тачке и број странице као на пример (Марјановић 1995: 156). Цитати обавезно почињу и завршавају знацима навода. Страна имена се у тексту пишу транскрибована, а приликом првог навођења у загради се наводе у оригиналу. Краћи цитати би требало да буду интегрисани у тексту и одвојени знацима навода. Изостављене делове цитираног текста обележити угластим заградама [...]. Дуже цитате издвојити као посебне пасусе који су од осталих пасуса увучени са леве и десне стране. Не препоручују се цитати дужи од 400 карактера.

10. Попис коначне литературе и извора се саставља према презименима аутора и то по азбучном или абецедном реду, у зависности од писма којим аутор пише. Текстови истог аутора се рангирају према години издања, односно (ако постоји коаутор) према презимену коаутора. Уколико се наводи више текстова једног аутора објављених у истој години, уз сваки рад се додаје абецедно слово по реду, на пример 1998а, 1998б...

Попис литературе садржи следеће податке: презиме аутора, име аутора, годину издања, наслов рада, место издања и издавача. Наслови дела се наводе у курзиву. Ако је у питању превод или поновљено издање, пожељно је у загради навести податке о оригиналном издању, у наведеном обиму и поретку.

Уколико се наводи текст из часописа, уз презиме и име аутора и годину издања, потребно је навести тачан назив часописа, број часописа и прву и последњу страницу наведеног чланка. Наслов часописа се наводи у курзиву. Исто важи и за текстове преузете из дневних новина и магазина, с тим што се у случају дневних новина наводи датум изласка из штампе.

За текстове преузете из зборника или за поглавље књиге, потребно је навести пуне податке о зборнику (уз презиме и име приређивача у заградни), прву и последњу страницу наведеног текста или поглавља. Наслов зборника се наводи у курзиву.

Садржаји преузети са Интернета требало би да садрже пуне податке о аутору, наслов чланка, уколико се ради о електронском часопису, наслов часописа, целовит линк и датум приступа.

Уколико је реч о сајтовима организација /институција онда је неопходно навести име институције, а затим у наставку адресу сајта са податком када је обављен приступ. Обавезно је навођење датума приступа.

11. Радове слати електронском поштом на адресу Института за позориште, филм, радио и телевизију Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду: institutfdu@yahoo.com са знаком „За Зборник ФДУ”.

12. Подаци о аутору текста: Име и презиме аутора, година рођења (потребно ради увида у научни рад аутора у централној бази података Народне библиотеке Србије и одређивања УДК броја чланка у часопису), телефон, email, назив установе аутора – афилијација (наводи се званични назив и седиште установе у којој је аутор запослен или назив установе у којој је аутор обавио истраживање).

Anthology of Essays by Faculty of Dramatic Arts

Instructions for Authors

1. Journal title: *Anthology of Essays* (by The Faculty of Dramatic Arts)
2. The journal is a periodical, issued twice a year. For the first annual issue, submission deadline is April 1st, and for the second annual issue – September 1st of the issuing year. By submitting their paper for publication in the *Anthology of Essays* (by The Faculty of Dramatic Arts), authors give consent to its publication in print and in electronic form.
3. Submitted papers should be research articles on dramatic arts, media and culture; the following types of papers are considered for publication: original scientific article, survey article, preliminary communication article, scientific critical review or discussion and articles concerning aspects of artistic practices, pedagogy and experiments.
4. As a rule, the articles are published in Serbian language, but the journal welcomes articles in foreign languages. The papers in Serbian can be written in either alphabet – Cyrillic or Latin.
5. Papers are reviewed by two anonymous reviewers (peer review system), according to the criteria equal for all.
6. Papers should not be longer than 1 author sheet, i.e. 30 000 characters (including abstract and summary in a foreign language), written in text processor Microsoft Word, font Times New Roman, font size 12pt, footnotes in 10pt, with 1.5 line spacing.
7. The title of the paper not longer than 10 words, size 16 t., caps lock, bolded. Below the title, full name and affiliation of the author should be written, that is, the name of the institution he/she is associated with (employment, project,

studies), and place. Present e-mail address of the author should appear as a footnote, followed by a full name. Subtitles are manually numbered, left aligned, and bolded. Second-order subtitles are left aligned and underlined. Footnotes are listed at the bottom of the page on which the reference is made.

8. The paper should include an abstract in the language of the paper (up to 200 words / 250 words for papers in English), key words in the language of the paper (up to 5 words), then, at the end of the paper, after the reference list, an abstract in English (up to 250 words) and key words in English. For papers in English or other foreign language, the abstract should be written in Serbian. The abstracts do not have references.

9. Citing: Referencing the sources within the text is done as follows: (Marjanovic 1995: 156). If referencing the text of an unknown author, instead of giving a surname of the author, the italicized title of the document is given. Reference materials are not given in footnotes. When a quotation is longer than four lines, it is given as a block quote, font size 12 pt. Do not use quotation marks, but indent at 1cm from the main body of text, making a 6pt. space above and below the quotation.

Short and in-text quotations of no more than 4 lines are put in double inverted commas (“”). Omitted parts of the text and missing material are marked with square brackets [...]. In-text author's comments are given in square brackets. Quotations of more than 400 characters are not recommended.

10. The reference list is formatted in alphabetical or ABC order (depending on the alphabet used) by the first authors' surnames (12 pt.). The texts of the same author are ranked according to the year of publication, i.e. (if there is a co-author) according to the surname of the co-author. If several texts of a single author, published in the same year, are cited, abc letters are added to the year (e.g. 1998a, 1998b...). If the text has two authors, both authors should be noted in the order in which they appear in the published article. If there are more than three authors, only the principal one is cited, plus (i sar.), or, if the text is in English (et al.). If the author is the editor of the issue, we put (prij.) with his name, or (eds.) if the text is in English.

The reference list includes only the works that the author cited or referred to in his article.

The reference list includes the following information: author's surname, author's first name, year of publication, title of the work, place of publication and publisher. Book title is italicized. For translations and/or reprints, it is preferable to give information on the original publication in brackets, in the above mentioned manner.

If the cited text comes from a journal article – apart from citing author's surname and first name, and year of publication – the exact title of the journal, issue number and the first and last page of the article are given. The title of the article is italicized. The same is applied to texts taken from daily newspapers and news magazines, adding (along with the issue, the number of the journal) the publishing date; in case of daily papers, it is permitted to omit the issue number. For texts taken from an anthology, or a book chapter, full information on the anthology (with the surname and the name of editor, in brackets) and the first and last page of the text or chapter cited should be given. The title of the anthology is italicized.

Web documents should include full information about the author, the title of the paper, and for electronic journals – the title of the journal, the corresponding integral link and date of accession.

Documents of unknown authors are given without the name of the author and are arranged by alphabetical or ABC order of document title.

11. Papers which do not meet the requested criteria will not be considered. Manuscripts are submitted only electronically to the address of the Institute for Theater, Film, Radio and Television of The Faculty of Dramatic Arts in Belgrade: institutfdu@yahoo.com with the note "For The Anthology of Essays by The Faculty of Dramatic Arts".

12. Information about the author of the text: name and surname, date of birth (required for insight into the scientific work of authors in the central database of the National Library of Serbia and determining UDC number in the magazine), telephone, email, name of the author's institution – affiliation (according to the official name and the headquarters of the institution in which the author is employed or the name of the institution where the author conducted a survey).